Oikeusrekisterikeskus/Täytäntöönpanopalvelut
Täytäntöönpanopäällikkö Sakari Haataja

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO LAKIVALIOKUNNALLE ASIASSA: U 73/2022 VP - UJ 7/2023 VP, VALTIONEUVOSTON U-JATKOKIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EUROOPAN KOMISSION EHDOTUKSESTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI VAROJEN TAKAISINHANKINNASTA JA MENETETYKSI TUOMITSEMISTA (KONFISKAATIODIREKTIIVIEHDOTUS)

Viite: Eduskunnan lakivaliokunnan sähköpostiviesti 9.5.2023/lausuntopyyntö

LAUSUNTO

Oikeusrekisterikeskus toimii rikos- ja sakkorekisterin rekisterinpitäjänä sekä huolehtii sakkoihin, menettämisseuraamuksiin, maksuihin ja muihin saataviin liittyvistä täytäntöönpanotehtävistä. Oikeusrekisterikeskus (ORK) toimii lisäksi EU:n ns. konfiskaatioasetuksen mukaisen kansallisesti toimivaltaisena viranomaisena (EU 2018/1805).

ORK:n näkemyksen mukaan valtioneuvoston jatkokirjelmässä esitetyt kannanotot ovat neuvottelutilanne huomioiden kannatettavia ja hyväksyttäviä. ORK:n näkemyksiä on kuultu konfiskaatiodirektiivin valmistelun aikana ja sen nostamat keskeiset asiat on otettu huomioon valtioneuvoston tavoitteita muodostettaessa. ORK haluaa kiinnittää lakivaliokunnan huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

ORK pitää tärkeänä, että rikollisuuden torjuntaan osallistuvien viranomaisten toimintaedellytyksiä arvioidaan ja kehitetään. Keskeistä on varmistaa toimiva ja saumaton yhteistyö rikosprosessiketjussa esitutkinnasta tuomioiden täytäntöönpanoon asti. Rikoshyödyn poisottaminen on tärkeä osatekijä rikollisuuden torjunnassa ja rikosten kielteisten vaikutusten vähentämisessä. Direktiiviehdotuksen jatkovalmistelussa olisi pidettävä kiinni siitä, että jokaisella jäsenvaltiolla olisi riittävä kansallinen liikkumavara päättää keinoista edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Direktiiviehdotuksessa on esitetty jäsenvaltioille useita kokonaan uusia velvoitteita, kuten velvollisuus perustaa ns. varallisuudenhoitotoimistoja ja kes-

Oikeusrekisterikeskus/Täytäntöönpanopalvelut
Täytäntöönpanopäällikkö Sakari Haataja

kusrekistereitä. ORK pitää myönteisenä sitä, että asiaa koskeva artiklamuotoilu on etenemässä siihen suuntaan, että varallisuudenhoitotoimistojen perustaminen ei edellytä uuden viranomaisen perustamista, vaan varallisuudenhoitotoimistoille tulevia tehtäviä voitaisiin jakaa yhden tai useamman viranomaisen kesken. Direktiiviehdotuksessa esitettyjen keskusrekisterien perustamista tulisi edelleen arvioida välttämättömyyden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta. ORK pitää oikeansuuntaisena sitä, että keskusrekisteriä koskevaa artiklamuotoilua on rajattu puheenjohtajan asiakirjassa alkuperäisestä muotoilusta suppeammaksi mm. siten, että jäsenvaltioille on jätetty mahdollisuus rekisteröidä vain tietyn kynnysarvon ylittävä omaisuus. ORK pitää tärkeänä myös sitä, että rekisterien perustamisen määräaikaa on pidennetty.

Valtioneuvoston kannanotossa on arvioitu, että direktiiviehdotuksen mukaisista uusista velvoitteista aiheutuu Suomessa taloudellisia vaikutuksia. ORK pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa pyrittäisiin vielä selventämään ja varmistamaan EU:n sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) rahoitusmahdollisuuksia etenkin keskusrekistereiden perustamiseen liittyvien kustannusten osalta. Joka tapauksessa kansallisessa jatkovalmistelussa on varauduttava siihen, että direktiiviehdotuksen mukaisten uusien velvoitteiden implementoinnissa on – kansallisen lainsäädännön yhteensovittamisen lisäksi – varattava riittävät taloudelliset resurssit uusia velvoitteita hoitaville viranomaisille. Taloudelliset vaikutukset koskevat niin henkilöresursseja kuin tietojärjestelmäkustannuksia.